

ŠHR zatiaľ bez mliečnej zásoby. Mliekari požadujú zmenu

Najmä z dôvodu výrazného zníženia exportu mliečnych výrobkov mimo Európsku úniu a v ochromení cestovného ruchu a reštauračných služieb dochádza k prebytku mliečnych produktov najmä v západnej Európe.

„Najväčšia situácia je v štátoch, kde vlastná spotreba tvorí len menšiu časť samotnej produkcie mliečnych výrobkov. Hovoríme najmä o veľkých exportéroch ako sú Holandsko, Nemecko, Dánsko alebo Írsko. Ostrovny štát až 92 percent svojej mliečnej výroby vyváža do zahraničia, dominante do krajín postihnutých aktuálnou krízou. Viazne však aj vývoz do Ázie a to najmä z dôvodu, že doprava výrobkov do tejto časti sveta je čím ďalej zložitejšia. Chýbajú lodné kontajnery a cena leteckej dopravy vzrástla niekoľkonásobne. Do toho absolútne vypadol sektor hotelov a verejného stravovania,“ informuje Stanislav Voskár, prezident Slovenského mliekarenského zväzu.

Obavu majú aj slovenské mliekarne. Pokiaľ ešte pred niekoľkými týždňami spracovatelia zaznamenali nárast záujmu po mliečnych výrobkoch z dôvodu predzásobenia sa spotrebiteľmi, dnes dopyt klesá. Na slovenský trh sa pritom tlačí aj prebytková zahraničná produkcia. Spracovatelia aj z dôvodu upokojenia situácie opätovne žiadajú štát o zaradenie napríklad sušeného odstredeného mlieka medzi položky Správy štátnych hmotných rezerv SR.

„O zaradení tejto položky do štátnych rezerv sme rokovali už v roku 2016 pri druhej mliečnej kríze. Žiaľ, vtedy sa to nepodarilo. Dnes sú však dôvody iné a neistota z novej situácie v Európe narastá. Určite je vhodné, aby štát túto, aj podľa legislatívy, základnú potravinu, mal naskladnenú,“ hovorí Stanislav Voskár.

Mliekarne uvádzajú potrebu vytvorenia rezervy vo výške 5-tisíc ton sušeného odstredeného mlieka, čo je ekvivalent asi 50-miliónom litrov surového kravského mlieka, ktoré slovenskí prvovýrobcovia vyprodukurujú asi za tri týždne.

Doplnenie potravín v správe štátnych hmotných rezerv podporuje aj Jarmila Halgašová, koaličná poslankyňa za SaS. Tá vo svojom vyjadrení z polovice apríla okrem iného uviedla, že štát by mal mať prostredníctvom svojich rezerv vytvorené také zásoby základných potravín, aby bol schopný zabezpečiť výživu obyvateľov v období mimoriadnej situácie.

Podobne sa na problematiku pozerajú aj v Českej republike, kde už dokonca pripravujú výberové konanie na nákup 1800 ton sušeného mlieka do štátnych rezerv.

Požiadavku spracovateľov mlieka podporujú aj prvovýrobcovia. Razom však pripomínajú, že dôverujú dlhodobým vzťahom. Veria, že ak štát vytvorí rezervu základnej potraviny a tým podrží spracovanie, tak spracovatelia nebudú vyvíjať neprimeraný cenový tlak na začiatok dodávateľského reťazca, ktorým je chov hovädzieho dobytká.

„V aktuálnej neistej situácii je pre slovenských prvovýrobcov mlieka dôležitá stabilita. Krava nie je stroj a my nevieme zo dňa na deň znížiť výrobu. Ďalšia mliečna kríza by mohla opäť spôsobiť prepád slovenskej produkcie a tým aj potravinovej bezpečnosti štátu,“ hovorí Alexander Pastorek, predseda Slovenského zväzu prvovýrobcov mlieka.

Mliekari majú v prípade záujmu Správy štátnych hmotných rezerv SR pripravený celý logistický systém.

„Slovenské mliekarne sú na sušenie mlieka pripravené. Okamžite vedia začať sušiť produkciu tri mliekarne a z dlhodobého hľadiska až šesť spracovateľov. Rezervy štátu by sme v prípade záujmu vedeli aj preskladniť,“ uzatvára Stanislav Voskár.